

Itä- ja Pohjois-Suomen
lentoliikenteen
kehittämishanke
2015–2017

Kajaanin alueen lentoliikenteen kehittämissuunnitelma

Itä- ja Pohjois-Suomen
lentoliikenteen kehittämissanke
Projektipäällikkö
Rauno Kurtti

Vipurvolmaa
EU:lta
2014–2020

Lentoliikenne = fyysinen internet

Itä- ja Pohjois-Suomen
lentoliikenteen
kehittämisshanke
2015–2017

Investoinnit

56 % yrityksistä pitää kansainvälisiä liikenneyhteyksiä välttämättöminä yrityksen sijaintia valittaessa

18 % yrityksistä on jättänyt investoimatta kohteeseen, josta puuttuvat kansainväliset lentoyhteydet

Erityisesti lentoyhteyksien puuttuminen vaikutti korkean teknologian yritysten päätöksiin

Kilpailu kyky

Liikenne, hyvä saavutettavuus, on toiseksi tärkein yrityksen kilpailukykytekijä Suomessa

45 % suomalaisista yrityksistä arvioi, että lentoliikenneyhteyksien kehittäminen parantaisi yrityksen kilpailukykyä

Työpaikat

1000 lentomatkestajaa tuo keskimäärin **yhden** uuden työpaikan

Epäsuorat, välilliset ja katalyyttiset vaikutukset huomioon ottaen Suomeen syntyy **neljä** uutta työpaikkaa

Eniten uusia työpaikkoja uusien matkustajien myötä synnyttävät alle miljoonan matkustajan lentoasemat

Talouden kehitys

10 % lisäys lentomatkestuksessa kasvattaa bruttokansantuotetta **0,5** prosenttiyksiköllä

Suorien lentojen vaikutus talouteen (bkt) on huomattavasti suurempi kuin vaihdollisten lentojen

Kajaani

86 000

lentomatkustajaa 2016

2 %

suorien kansainvälisten
lentojen matkustajia

3 %

Suomen kotimaan-
lentojen matkustajista

38

matkustajaa/kotimaanlento
tammi-toukokuussa 2017

4

lähtevää reittilentoa/arkipäivä
huhtikuussa 2017

Finnair

reittiliikenteen operaattori

Itä- ja Pohjois-Suomen
lentoliikenteen
kehittämishanke
2015-2017

Kainuun maakunta

1 %

Suomen
väkiluvusta

75 000

asukasta 31.12.2016

5 %

Suomen
yöpymisistä

931 000

9 %

ulkomaalaisia
yöpyjiä

rekisteröityä yöpymistä 2016

1 %

Suomen
bkt:sta

2,1 mrd. €

bruttokansantuote 2014

Kainuun seutu

teollisuus & elämykset
tukevat toisiaan

luonnonvarojen
kestävä jalostus

teknologiateollisuus

biotalous

kestävä kaivannaisteollisuus

eläinten tarkkailu ja valokuvaaminen
ympäri vuotuisuus

useita matkailualueita

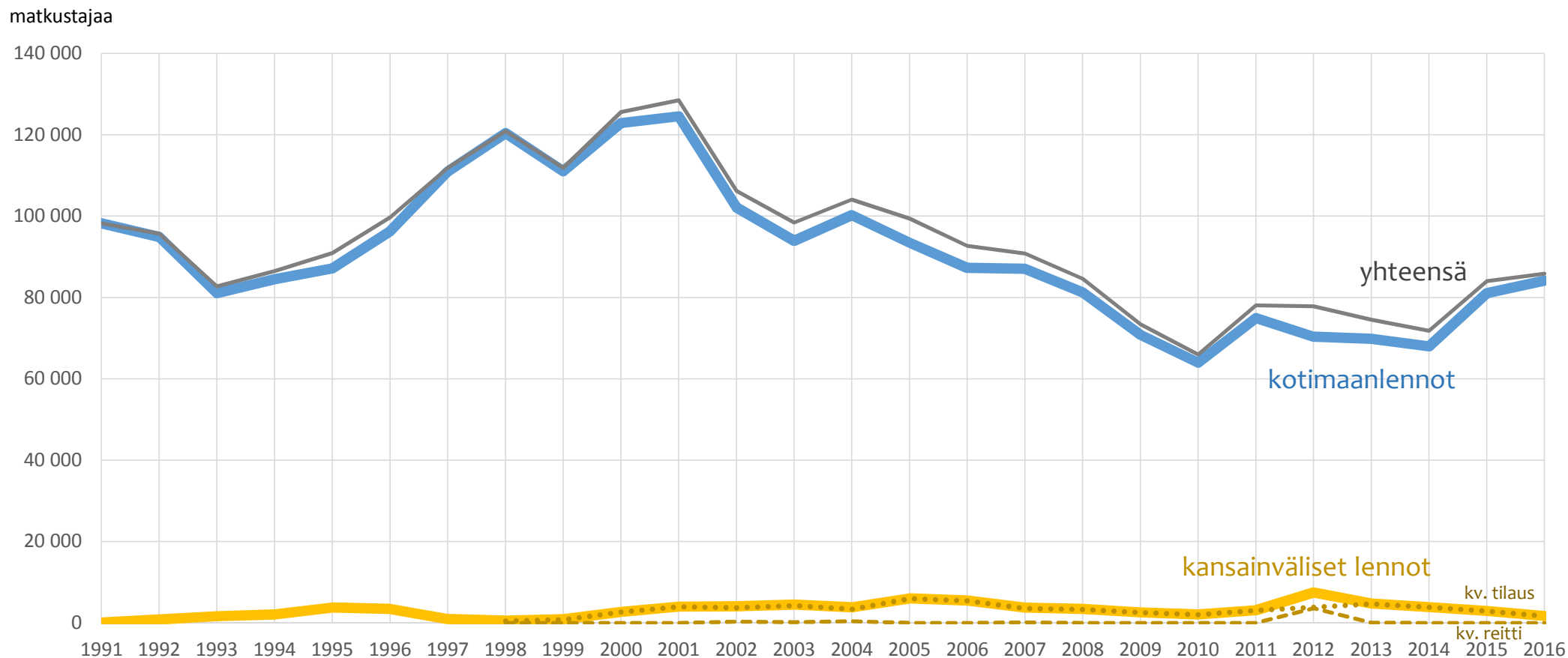
laajat erämaa alueet

omaleimainen historia

monipuoliset aktiviteetit

kulttuurihistoria

Vuodet 1991–2016

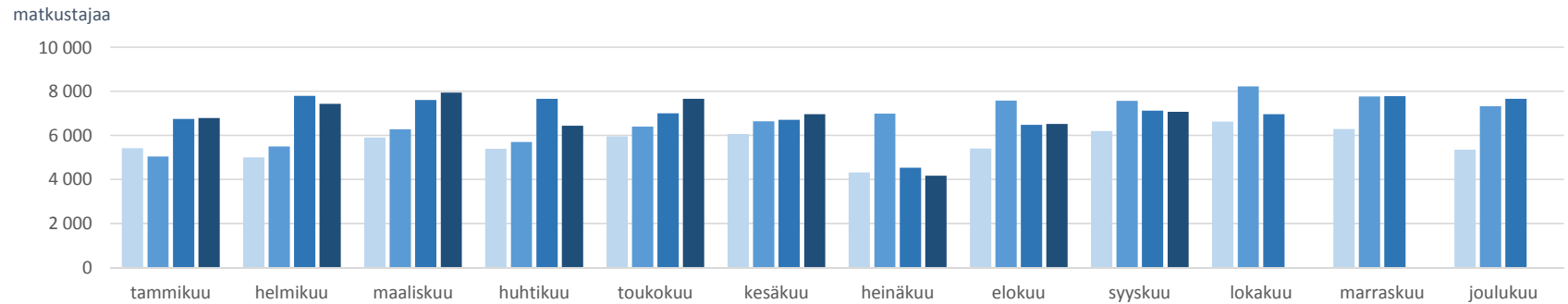

Kajaanin lentomatustus kuukausittain

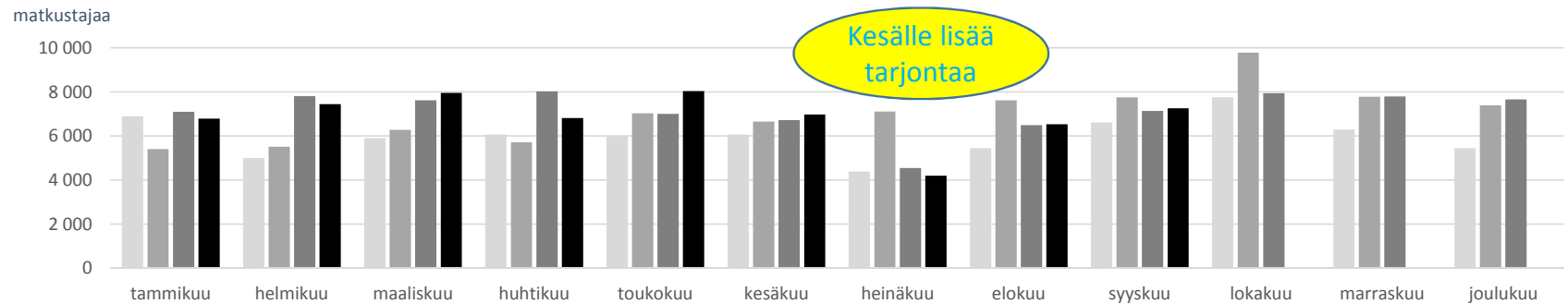
Kansainväliset lennot

Kotimaanlennot

Yhteensä

Kajaanin kesä- vs. talvilennot

matkustajaa

50 000

45 000

40 000

35 000

30 000

25 000

20 000

15 000

10 000

5 000

0

kesä 2014

kesä 2015

kesä 2016

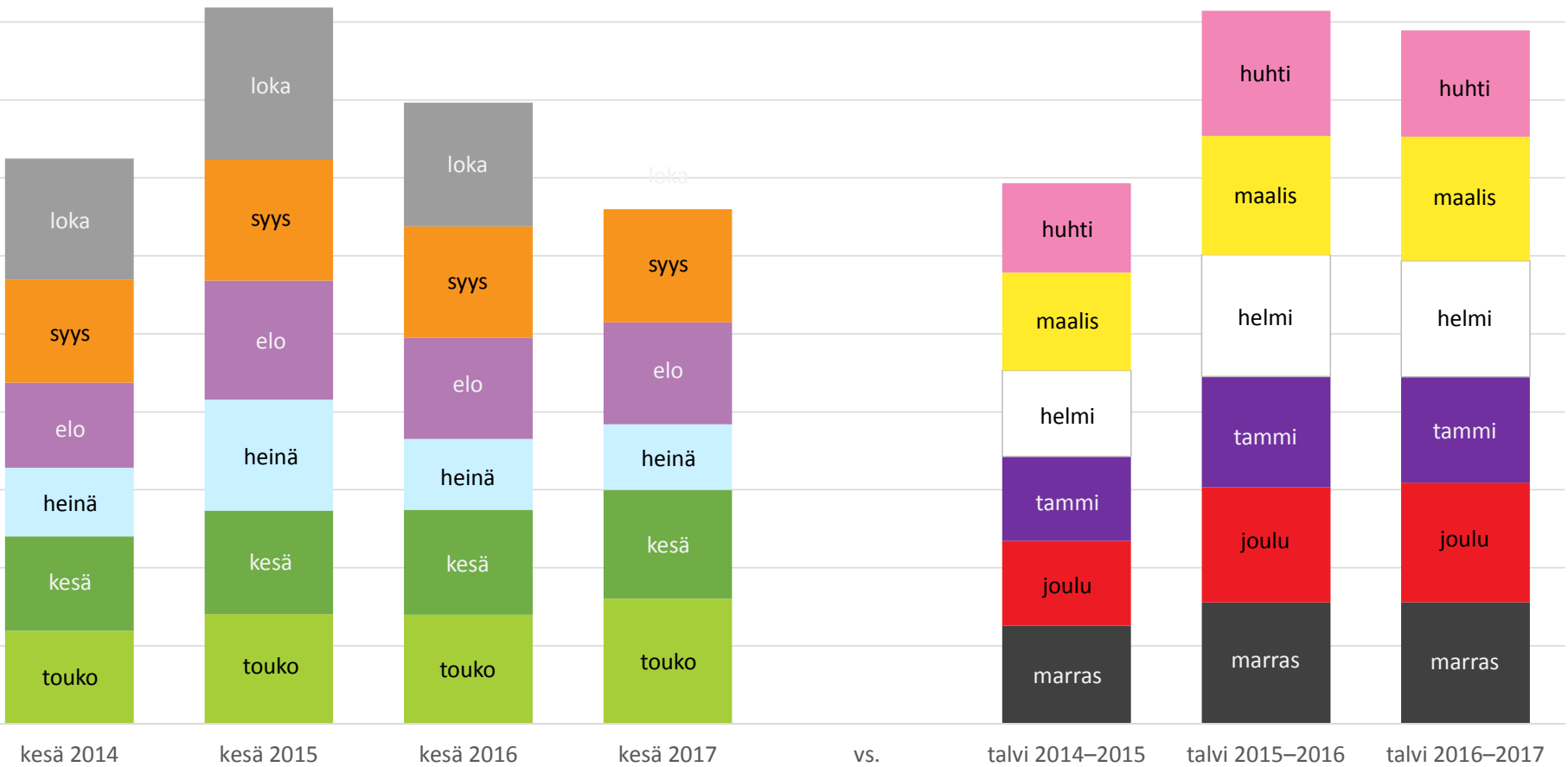
kesä 2017

vs.

talvi 2014–2015

talvi 2015–2016

talvi 2016–2017

lokakuun 2017 tiedot
puuttuvat vielä

Tietojen lähde: Finavia

IP-lentoliikenne

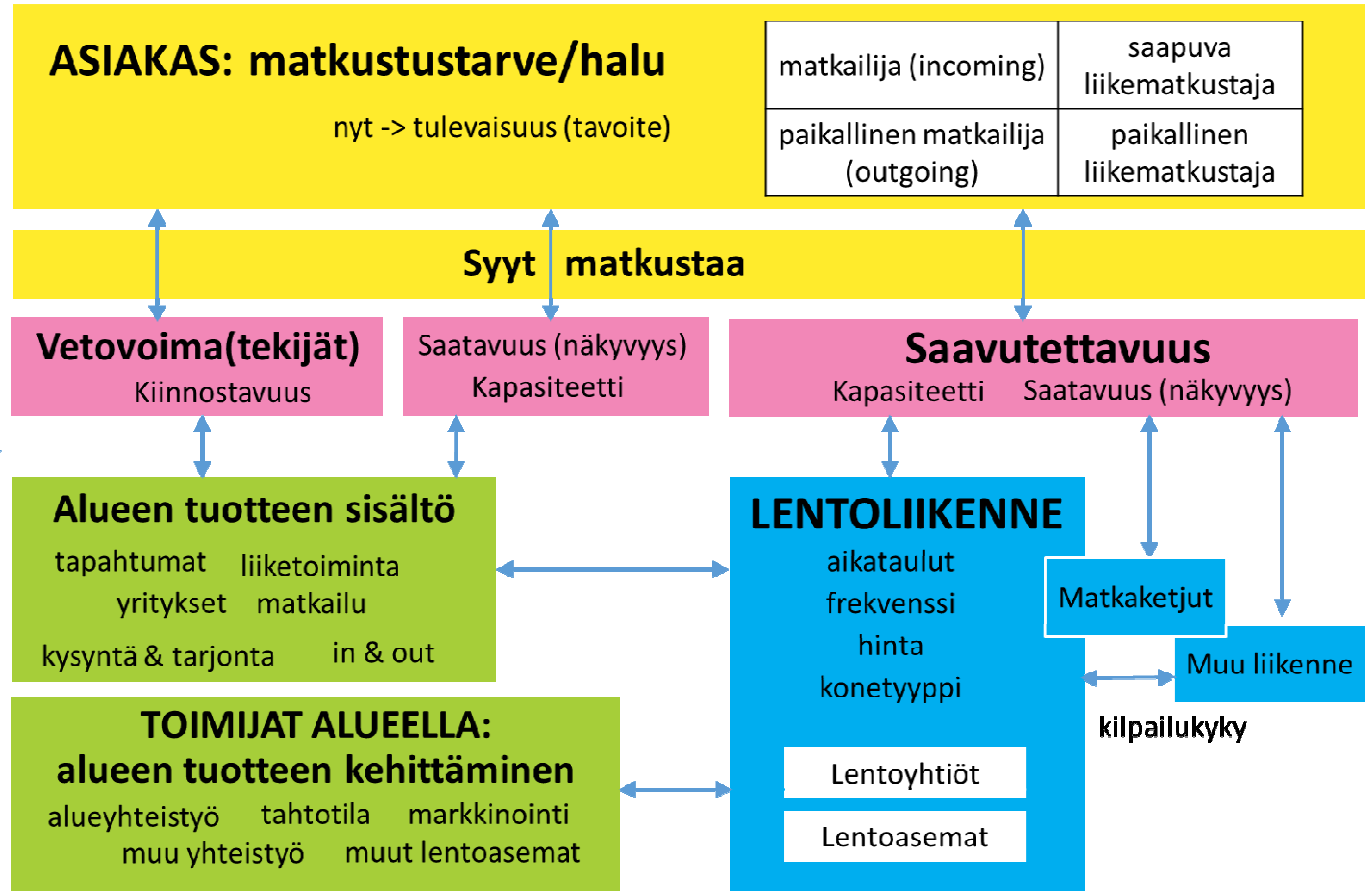

Toimijat ja toimintaympäristö

Ulkoinen toimintaympäristö

poliittinen ohjaus *'iso kuva'*
kansainvälinen ja kansallinen sääntely
lentoliikenteen markkinat
lentoyhtiöt
lentoasemat
ilmatilan hallinta
yleinen taloustilanne
kansainvälinen poliittinen tilanne
geopolitiikka
turvallisuusympäristö
ympäristö ja energia

Mihin voidaan vaikuttaa?
Mihin kannattaa vaikuttaa?
Millä keinoin?
Kuka tekee ja mitä?

Kehittämisen osa-alueet

Lentoliikenteen ja lentoaseman kehittämisen painopisteet

Millaista liikennettä tavoitellaan?

Millä brändillä ja yhteistyöllä liikennettä halutaan kehittää?

Miten matkaketjuja ja liityntäliikennettä on tarpeen kehittää?

Lentoliikenteen edistäminen ja tukeminen

Miten nykyistä tarjontaa voidaan tukea?

Millainen valmius alueella on tukea rahallisesti lentoliikenteen kehittämistä?

Lentoliikenteen kysyntäpotentiaalin kasvattaminen

Miten alueen työperäisen ja liikematkustuksen toimintaedellytykset on varmistettu?

Löytyykö alueelta valmiita matkailutuotteita?

Onko matkailutarjonta helposti ostettavassa muodossa?

Miten sesonkien vaihtelua pyritään pienentämään?

Markkinoinnin yhteistyön ja lentoliikenneosaamisen kehittäminen

Löytyykö alueen palvelu- ja elämystarjonnasta ja elinkeinoelämästä kattava yhteenveto?

Miten alueen yhteistyötä ja osaamista on tarpeen kehittää?

Millaista liikennettä tavoitellaan?

- Peruskysyntä liikematkustamisesta, vapaa-ajanmatkustus täyttää osan paikoista. Kasvua haetaan nykyisestä liikematkustamisesta ja kansainvälisestä matkailusta
- Alueelle on erittäin tärkeätä ylläpitää nykyiset reittiliikenteen yhteydet Helsinkiin, jotta turvataan erityisesti liikematkustamisen tarpeet. Tällä varmistetaan peruskysyntä lentoyhtiölle – matkustusprofiili liikematkapainotteinen
- Suoria kansainvälisiä yhteyksiä halutaan kehittää charterlentojen muodossa. Tavoitteena on hakea kasvua kansainvälisestä matkailusta (ulkomaiset incoming-matkailijat)
- Matkustajan ns. verkostoarvo on lentoyhtiöille erittäin tärkeä. Lentoyhtiön näkökulmasta kansainväliset matkustajat lisäävät verkostoarvoa ja samalla Kajaanin kiinnostavuutta lentokohteena
- Tarjontaa – aikatauluja, hintoja ja vuorotiheyttä – halutaan kehittää nykyisen operaattorin kanssa. Hinnoittelun halutaan pysyvän kilpailukykyisenä ja kohtuullisena. Tällä tavoin saataisiin myös matkustajia muilta liikennemuodoilta ja vältyttäisiin ”matkustajavuodolta” naapurilentoasemille Ouluun ja Kuopioon.
- Toiveena on saada nykyisiin vuoroihin lisää kapasiteettia konekokoja suurentamalla

Miten matkaketjuja ja liityntäliikennettä on tarpeen kehittää

- Lentoliikenne kilpailee muiden liikennemuotojen kanssa ja lentoasemat kilpailevat toistensa kanssa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Matkan kokonaissujuvuus, toimivuus ja hinta ratkaisevat usein lentoaseman valinnassa.
- Kajaanin ja Helsingin välillä lento on nopein matkustustapa, mutta yhteyksien määrää, aikataulujen sopivuutta ja hintaa on syytä tarkkailla jotta matkustajat eivät siirry käyttämään muita liikennemuotoja. Raide- ja linja-autoliikenne ovat parantaneet viime vuosina merkittävästi kilpailukykyään.
- Kajaanin lentoasemalle on säännöllisiä joukkoliikenneyhteyksiä Kuhmosta, Sotkamosta ja Vuokatista
- Yhteistyö eri lentoasema-alueiden välillä ja lentoyhtiöiden ja lentoasemien kanssa mm. matkaketjujen järjestämiseksi
  - Kiertomatkojen kysyntä on viime aikoina lisääntynyt. Matkailijat saapuvat ja lähtevät jo nyt usealta eri lentoasemalta, kuten Lapissa esimerkkeinä Ivalo, Rovaniemi ja Kemi-Tornio

Miten nykyistä tarjontaa voidaan tukea

- Helpoin ja kustannustehokkain – ja pitemmällä aikajänteellä käytännössä ainoa keino – on käyttää lentoliikennettä
- Markkinointiyhteistyö operaattoreiden, matkanjärjestäjien ja kansallisten organisaatioiden kuten Visit Finlandin kanssa
- Matkailun myyntiresurssien hyödyntäminen
- Markkinointiyhteistyö yhdessä eri toimialojen kanssa
- Lentoliikenteen ja lentotuotteiden positiivinen esillä pitäminen kaikissa eri kanavissa ja tilaisuuksissa.
- Säännöllinen yhteydenpito lentoyhtiöiden kanssa
- Tarvittaessa hyödyntää ”markkinointirahastoa” tai ”kehittämisrahastoa”
- Yleisötahtumat lentoasemalla, avoimet ovet yms. lisäävät paikallisten myönteistä suhtautumista lentoliikenteeseen ja paikalliseen lentoasemaan sekä lisäävät lentoliikenteen positiivista näkyvyyttä; toteutus yhteistyössä Finavian ja muiden sidosryhmien kanssa

Millainen valmius alueella on tukea rahallisesti lentoliikenteen kehittämistä?

- Alueella ei tällä hetkellä ole lentoliikenteelle tarkoitettua kehittämisrahaa tai markkinointirahastoa -> käytettäisiin aluemarkkinointiin (incoming)
- Elinkeinoelämän toiveena on selvittää lentoliikenteen kehittämisrahaston mahdollisuudet – malli jolla lentoliikennettä esimerkiksi uusia charter -lentoja voitaisiin saada alueelle.
- Onko asian selvittämiseen tahtotilaa laajemmin?

Löytyykö alueen palvelu- ja elämystarjonnasta ja elinkeinoelämästä kattavaa yhteenvetoa?

- Alueen investoinneista ja muista suunnitelmista, jotka lisäävät lentoliikenteen kysyntää tulisi viestittää operaattoreille -> jatkuva prosessi.
- Tavoitteeksi alueen ja lentoyhtiöiden välinen säännöllinen yhteydenpito, jossa vaihdetaan myös luottamuksellisia tietoja lentomatrustarpeesta ja kapasiteetista.
  - Lentoyhtiöiden päätökset perustuvat usein toteutuneeseen kehitykseen. Alueella tiedetään usein etukäteen kysyntään vaikuttavista tekijöistä.
- Miten alue erottuu muusta massasta. Mikä on ainutlaatuista alueella esimerkiksi matkailutarjonnassa jne.
- Alueen elinkeinoelämän tarjonnasta ja potentiaalista yhteinen ”esitys”, jolla voidaan viestittää operaattoreille lentoaseman vaikutusalueen monipuolisista uutta asiakasvirtaa luovista mahdollisuuksista -> viestii myös alueen yhteistyökkyvystä
- Hyvällä kohderyhmän mukaan muokattavalla digitaalisella materiaalilla voidaan hyödyntää eri alojen ja toimijoiden mahdollisuuksia markkinoida alueen tarjoamia mahdollisuuksia laajemmin.

Millä brändillä/sloganilla ja yhteistyöllä liikennettä halutaan kehittää?

- Esimerkiksi Rovaniemi on ”Official Airport of Santa Claus”.
- Toimisiko esimerkiksi Kajaani Airport ” Airport of Wild Taiga” tms.
- Lisänimeä tukee hyvin kehittyvä matkailuelinkeino ja vetovoimainen luonnon elämyksiin nojautuva matkailuympäristö
- Valittua ”brändiä/slogania” olisi hyvä hyödyntää johdonmukaisesti kaikessa alueen ja myös lentoaseman markkinoinnissa

Löytyykö alueelta valmiita matkailutuotteita? Onko matkailutarjonta helposti ostettavassa muodossa?

- Uusien tuotteiden ja jo olemassa olevien tuotteiden kehittämistä on jatkettava.
- Matkailumarkkinointia on tehostettava edelleen
- Onko alueellisella markkinointiyhtiöllä riittäviä resursseja hoitaa asioita tehokkaasti – onko toiminta turvattu riittävän pitkäjänteisesti.
- Yksilömatkailijoiden määrä kasvaa voimakkaasti - löytävätkö he alueen palvelut tarjolla olevista jakelukanavista/ nettikaupoista.
- Valmismatkalain uudistus -> tuo tullessaan uusia haasteita- välitystoiminnan rakennemuutos?
- Digitaalisia mahdollisuuksia on hyödynnettävä entistä tehokkaammin – markkinoinnissa ja tuotteiden myynnissä
- Kuinka hyvin alueella käytössä olevat varausjärjestelmät ovat integroitavissa, niin kotimaisiin kuin myös kansainvälisiinkin laajempiin järjestelmiin?

Miten sesonkien vaihtelua pyritään pienentämään?

- Lomakaudet vääjäämättä vähentävät alueen liikematkustustarvetta
- Matkustajia tulisi saada lisää vapaa-ajan matkustajista.
- Tuotekehityksen, markkinoinnin, myynnin ja tarjousten kohdentaminen erityisesti kesäaikaan

Miten alueen yhteistyötä ja osaamista on tarpeen kehittää?

- Tarvitaan yhteistyömalli siitä, miten lentoliikenteen kehittämistä ja edunvalvontaa hoidetaan
- Yhteiseen alueelliseen edunvalvontaan on hyvä valmistautua etukäteen, jotta reagointiaika jää tarvittaessa mahdollisimman lyhyeksi – esimerkiksi jos saavutettavuus heikkenee tai pahimmassa tapauksessa lentoliikenteen jatkuminen tai lentoaseman ylläpito on uhattuna
- Yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi lentoaseman vaikutusalueen, maakunnan tai maakuntien tasolla
- Yhteistyötä Kainuun seudun toimijoiden kesken voidaan edelleen parantaa.
- Poliittinen päätöksenteko ja virkamiehet (paikallinen, maakunta, valtakunnallinen) ja viranomaiset (tulli, raja) on syytä pitää ajan tasalla alueen saavutettavuuteen ja lentoliikenteeseen liittyvistä asioista

Toimenpiteet ja haasteet

ks. kehittämisen osa-alueet

Mitä tehdään? Mikä on keskeistä?

Millä perusteella?

Mitä polkuja edetään?

Mihin mahdollisuuksiin tartutaan?

Miten haasteisiin vastataan?

Ketkä ja mitkä tahot toteuttavat?

Millä resursseilla?

Millä aikajänteellä?

Mitkä ovat riskit? Miten ne hallitaan?

Miten vaikutukset arvioidaan?

Näihin haetaan vastauksia –
perustuen kehittämisen osa-alueisiin ja
valittuihin painotuksiin

Toteutetaan alueen tuella,
sitoutumalla ja yhteistyöllä

Keskeiset toimenpiteet

Kajaanin alueen lentoliikenteen kehittämissuunnitelma

1. Pyritään varmistamaan eri keinoin lentoliikenteen riittävä kysyntä Kajaanin lentoaseman kautta. Liikematkustajat ja matkailijat
2. Aluetyöryhmän työskentelyä tulee jatkaa ja edelleen kehittää. Ryhmää voidaan laajentaa ja mukaan voidaan kutsua alueen keskeiset lentoliikenteen kehittämiseen vaikuttavat toimijat?
3. Määritellään vastuut, resurssit ja toimenpiteet useamman vuoden aikajänteellä.
4. Pidetään tiivistä yhteyttä nykyisiin operaattoreihin nykyisen liikenteen turvaamiseksi ja kehittämiseksi
5. Jatketaan hyvää yhteistyötä lentoaseman ylläpitäjän kanssa
6. Selvitetään valmiudet ja edellytykset lentoliikenteen ”markkinointirahaston” muodostamiseksi
7. Jatketaan toimenpiteitä matkailun tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi

Kajaanin kehittämispolut

